

बलात्कार (Rape)/ बालकांवरील लैंगिक अत्याचार (Sexual Assault), अॅसिड हल्ला (Acid Attack) व ज्वालाग्रही/ज्वलनशील पदार्थांमुळे (पेट्रोल, डिझेल, रॉकेल, स्वयंपाकाचा गॅस इत्यादी ज्वलनशील पदार्थ) बळी पडलेल्या महिला आणि बालकांना अर्थसहाय्य व पुनर्वसन करण्यासाठी राज्यात सुधारित “मनोधैर्य योजनेची” व्याप्ती वाढविणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन

महिला व बाल विकास विभाग.

शासन निर्णय क्रमांक-मबावि २०२०/प्र.क्र.१६५/कार्या-२,

नवीन प्रशासकीय इमारत, तिसरा मजला, मादाम कामा रोड,

हुतात्मा राजगुरु चौक, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.

दिनांक:- ०२ जानेवारी, २०२५.

वाचा :- महिला व बाल विकास विभाग शासन निर्णय क्र.मबावि-२०२०/प्र.क्र.१६५/का-२, दिनांक ०१.०१.२०२४.

प्रस्तावना :-

बलात्कार (Rape)/ बालकांवरील लैंगिक अत्याचार (Sexual Assault), अॅसिड हल्ला (Acid Attack) व ज्वालाग्रही/ज्वलनशील पदार्थांमुळे (पेट्रोल, डिझेल, रॉकेल, स्वयंपाकाचा गॅस इत्यादी ज्वलनशील पदार्थ) बळी पडलेल्या महिला आणि बालकांना अर्थसहाय्य व पुनर्वसन करण्यासाठी राज्यात “मनोधैर्य योजनेची” व्याप्ती शासन निर्णय दि.०१.०१.२०२४ अन्वये वाढविण्यात आली आहे. सदर शासन निर्णयामधील परिशिष्ट “अ” च्या (१) बलात्कार मधील (इ) बलात्काराच्या घटनेमुळे महिलेचा मृत्यू झाल्यास, रु.१० लक्ष पर्यंत अर्थसहाय्य देणेबाबतची तरतूद आहे.

तथापि, (२) POSCO अंतर्गत बालकांवरील लैंगिक अत्याचाराच्या घटनेमुळे बालकाचा मृत्यू झाल्यास, (३) अॅसिड हल्ला च्या घटनेमुळे महिला/बालकाचा मृत्यू झाल्यास तसेच (४) ज्वालाग्रही/ज्वलनशील (पेट्रोल, डिझेल, रॉकेल, स्वयंपाकाचा गॅस इत्यादी) पदार्थाद्वारे हल्ल्यामध्ये महिला/बालकाचा मृत्यू झाल्यास अर्थसहाय्य देण्याची तरतूद नाही. सबब, सदर तीनही घटनांमध्ये पिडीत महिला/बालकाचा मृत्यू झाल्यास अर्थसहाय्य देणे आवश्यक आहे. त्यामुळे सदर योजनेच्या शासन निर्णयामधील परिशिष्ट “अ” व “ब” मध्ये सुधारणा करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

बलात्कार (Rape)/ बालकांवरील लैंगिक अत्याचार (Sexual Assault), ॲसिड हल्ला (Acid Attack) व ज्वालाग्रही/ज्वलनशील पदार्थांमुळे (पेट्रोल, डिझेल, रॉकेल, स्वयंपाकाचा गॅस इत्यादी ज्वलनशील पदार्थ) बळी पडलेल्या महिला आणि बालकांना अर्थसहाय्य व पुनर्वसन करण्यासाठीच्या “मनोधैर्य योजनेच्या” संदर्भाधिन शासन निर्णयामधील परिशिष्ट “अ” व “ब” वगळण्यात येत असून त्याऐवजी आता नव्याने परिशिष्ट “अ” व “ब” समाविष्ट करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

२. हा शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक क्रमांक २०२५०१०२१५५७४२०९३० असा आहे. सदरचा निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(प्र. वि. कुलकर्णी)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

- १) मा.राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मुंबई
- २) मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ३) मा.उपमुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ४) मा.अध्यक्ष/उपाध्यक्ष/सदस्य, विधानसभा/विधान परिषद, विधानमंडळ, मुंबई
- ५) मा.विरोधी पक्षनेता, विधानसभा/विधान परिषद, विधानमंडळ, मुंबई
- ६) मा.मंत्री, महिला व बाल विकास यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ७) सर्व मंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ८) अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव सर्व मंत्रालयीन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ९) मा.मुख्य सचिव, मंत्रालय मुंबई
- १०) सर्व अपर मुख्य सचिव / प्रधान सचिव / सचिव सर्व मंत्रालयीन विभाग, मंत्रालय मुंबई
- ११) सचिव, महिला व बाल विकास यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई
- १२) विभागीय आयुक्त (सर्व)
- १३) आयुक्त, महिला व बाल विकास, पुणे
- १४) जिल्हाधिकारी (सर्व)
- १५) महालेखापाल - महाराष्ट्र-१/२ (लेखा व अनुज्ञेयता), मुंबई / नागपूर
- १६) महालेखापाल - महाराष्ट्र-१/२ (लेखा परिक्षा), मुंबई / नागपूर
- १७) सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी
- १८) सह सचिव, उपसचिव, अवर सचिव महिला व बाल विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई

- १९) सर्व सह आयुक्त/उप आयुक्त / विभागीय उपआयुक्त, महिला व बाल विकास आयुक्तालय, पुणे
- २०) सर्व विभागीय उपआयुक्त, महिला व बाल विकास (आयुक्तालय पुणे मार्फत)
- २१) सर्व जिल्हा महिला व बाल विकास अधिकारी (आयुक्तालय पुणे मार्फत)
- २२) महिला व बाल विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई (सर्व कार्यासने)
- २३) निवड नस्ती, कार्यासन-२

शासन निर्णय क्रमांक- मबावि-२०२०/प्र.क्र.१६५/का-२, दिनांक ०२ जानेवारी, २०२५ सोबतचे

सहपत्र

परिशिष्ट-“अ”

सुधारित मनोधैर्य योजनेअंतर्गत पीडितांना मंजूर करावयाच्या अर्थसहाय्याचा तपशिल.

अ.क्र.	घटनेचे विवरण	अर्थसहाय्य	शेरा
१	बलात्कार :-		
	अ) घटनेचा परिणाम स्वरूप मानसिक धक्का बसून महिलेस कायमचे मतिमंदत्व /शारीरिक अपंगत्व आले असेल तर	रु.१०,००,०००/- पर्यंत	मंजूर रक्कमेपैकी ७५ % रक्कम १० वर्षासाठी पीडिताच्या नावे बँकेत मुदतठेव म्हणून ठेवण्यात येईल. तर २५% रक्कमेचा धनादेश पीडितास तात्काळ अदा करण्यात येईल. (यामध्ये वैद्यकीय खर्चासाठी रु.३० हजार इतक्या रक्कमेचा समावेश असेल)
	आ) सामुहिक बलात्कार व अशा प्रकरणी महिलेस गंभीर व तीव्र स्वरूपाची शारीरिक इजा झाली असेल तर	रु.१०,००,०००/- पर्यंत	वरीलप्रमाणे
	इ) बलात्काराच्या घटनेमुळे महिलेचा मृत्यू झाल्यास,	रु.१०,००,०००/- पर्यंत	वरीलप्रमाणे
	ई) बलात्काराच्या गुन्ह्यातील वरील “अ”, “आ” व “इ” मधील प्रकरणे वगळून इतर घटनांमधील पीडित महिला असेल तर	रु.३,००,०००/- पर्यंत	वरीलप्रमाणे

२	POCSOअंतर्गत बालकांवरील लैंगिक अत्याचार :-		
	अ) घटनेमध्ये पीडित बालकास लिंगभेद न करता कायमस्वरूपी मतिमंदत्व किंवा अपंगत्व आल्यास	रु.१०,००,०००/- पर्यंत	मंजूर रक्कमेपैकी ७५% रक्कम १० वर्षासाठी पीडिताच्या नावे बँकेत मुदतठेव म्हणून ठेवण्यात येईल. तर २५% रक्कमेचा धनादेश पीडितास तात्काळ अदा करण्यात येईल. (यामध्ये वैद्यकीय खर्चासाठी रु.३० हजार इतक्या रक्कमेचा समावेश असेल.)
	आ) घटनेमुळे बालकाचा मृत्यू झाल्यास,	रु.१०,००,०००/- पर्यंत	वरीलप्रमाणे
	इ) बालकांवरील लैंगिक अत्याचाराच्या गुन्ह्यातील “अ” व “आ” येथील नमूद प्रकरणे वगळून इतर घटनांमधील पीडित बालक असेल तर,	रु.३,००,०००/- पर्यंत	वरीलप्रमाणे
३	ऑसिड हल्ला		
	अ) घटनेमध्ये पिडित महिला/ बालकाचा चेहरा विद्रुप झाल्यास, शरीराच्या कोणत्याही भागाची हानी झाल्यास, कायमचे अपंगत्व आल्यास,	रु.१०,००,०००/- पर्यंत	मंजूर रक्कमेपैकी ७५ % रक्कम १० वर्षासाठी पीडिताच्या नावे बँकेत मुदतठेव म्हणून ठेवण्यात येईल. तर २५% रक्कमेचा धनादेश पीडितास तात्काळ अदा करण्यात येईल. (यामध्ये वैद्यकीय खर्चासाठी रु.३० हजार इतक्या रक्कमेचा समावेश असेल.)

	आ) घटनेमुळे महिला/बालकाचा मृत्यू झाल्यास,	रु.१०,००,०००/- पर्यंत	वरीलप्रमाणे
	इ) ॲसिड हल्ल्याच्या “अ” व “आ” येथील नमूद प्रकरणे वगळून इतर घटनांमधील पीडित महिला/बालक असेल तर घटनांमधील पीडित महिला/बालक असेल तर,	रु.३,००,०००/- पर्यंत	वरीलप्रमाणे
४	ज्वालाग्रही/ज्वलनशील (पेट्रोल, डिझेल, रॉकेल, स्वयंपाकाचा गॅस इत्यादी) पदार्थाद्वारे हल्ला”		
	अ) घटनेमध्ये पीडित महिला / बालकाचा चेहरा विद्रुप झाल्यास, शरीराच्या कोणत्याही भागाची हानी झाल्यास, कायमचे अपंगत्व आल्यास,	रु.१०,००,०००/- पर्यंत	मंजूर रक्कमेपैकी ७५ % रक्कम १० वर्षासाठी पीडिताच्या नावे बँकेत मुदतठेव म्हणून ठेवण्यात येईल. तर २५% रक्कमेचा धनादेश पीडितास तात्काळ अदा करण्यात येईल. (यामध्ये वैद्यकीय खर्चासाठी रु.३० हजार इतक्या रक्कमेचा समावेश असेल.)
	आ) घटनेमुळे महिला/बालकाचा मृत्यू झाल्यास,	रु.१०,००,०००/- पर्यंत	वरीलप्रमाणे
	इ) ज्वालाग्रही/ज्वलनशील (पेट्रोल, डिझेल, रॉकेल, स्वयंपाकाचागॅस इत्यादी) पदार्थाद्वारे हल्ल्याच्या गुन्ह्यातील “अ” व “आ” येथील नमूद प्रकरणे वगळून इतर घटनांमधील पीडित महिला/बालक असेल तर.	रु.३,००,०००/- पर्यंत	वरीलप्रमाणे

शासन निर्णय क्रमांक- मबावि-२०२०/प्र.क्र.१६५/का-२, दिनांक ०२ जानेवारी, २०२५ सोबतचे सहपत्र

परिशिष्ट-“ब”

मनोधैर्य योजनेबाबतची जिल्हानिहाय प्रकरणांची आकडेवारी

[illegible]